

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра екологічного права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Еколого-правове забезпечення видобування нафти, газу та інших
корисних копалин»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Еколого-правове забезпечення видобування нафти, газу та інших корисних копалин» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 27 с.

Розробники:
Сергій РАЗМСТАЕВ,
кандидат юридичних наук, доцент
Тетяна ЄРМОЛАЄВА,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри екологічного права
(протокол № 2 від 9 вересня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри екологічного права
(протокол № 15 від 30 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Євген СУЄТНОВ, кандидат юридичних наук, доцент

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	13
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	13
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	17
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	18
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	21
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	21

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Еколого-правове забезпечення видобування нафти, газу та інших корисних копалин» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» спеціалізації «Корпоративний юрист» господарсько-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 28 с.

Найменування показників	Галузь спеціальності, освіти	Знать, рівень	Дидактична структура навчальної дисципліни	
			денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Рівень освіти – другий (магістерський)		за вибором студента	за вибором студента
Кількість модулів – 4			Рік підготовки: 2021-2022	Рік підготовки: 2021-2022
			семестр	семестр
Загальна кількість годин - 120			1-2	1-2
			Лекції	Лекції
			20 год.	6 год.
			Практичні/ семінарські заняття	Практичні /семінарські заняття
			20 год.	4 год.
			Самостійна робота	Самостійна робота
			80 год.	110 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.			Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових знань про правове регулювання порядку видобування нафти, газу та інших корисних копалин суб'єктами, що здійснюють господарську діяльність, вивчення вітчизняних та зарубіжних підходів до розуміння змісту ліцензування, лімітування та інших дозвільних процедур, вироблення основних умінь і навичок застосування гірничого законодавства, активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про інститут гірничого права, його змістовне наповнення;
- опанування інструментарієм інституту правового регулювання порядку видобування нафти, газу та інших корисних копалин, базовими категоріями гірничого та екологічного законодавства;
- визначення актуальних проблем правового регулювання порядку видобування нафти, газу та інших корисних копалин та напрямів сучасних наукових досліджень цього інституту;
- аналіз і дослідження прикладних проблем порядку отримання дозволів на використання надр, розробки гірничого відводу, оцінки запасів родовищ корисних копалин тощо:
- наведення характеристики класифікації запасів та ресурсів корисних копалин та їх державного обліку і державної експертизи:
- розвиток навичок і умінь застосування норм гірничого та екологічного законодавства з урахуванням європейських стандартів і принципів діяльності енергетичного законодавства Європейського Союзу.

Пререквізити: Теорія права; Конституційне право; Екологічне право.

Кореквізити: Порівняльне правознавство; Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовчій практиці. Очікувані результати навчання

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН-1.	Демонструвати знання і розуміння сучасної еколого-правової доктрини, екологічних цінностей, зокрема, прав та обов'язків суб'єктів господарювання щодо використання природних ресурсів, правових форм, гарантій захисту та забезпечення їх виконання.
РН-2.	Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази, дискутувати зі складних правових проблем адаптації

	національного законодавства у сфері нафтогазодобування до енергетичного законодавства Європейського Союзу.
РН-3	Системно розуміти значення економічних заходів раціонального природокористування та охорони навколишнього природного середовища в межах економіко-правового механізму природокористування.
РН-4	Демонструвати знання особливостей правового регулювання використання надр та видобутку корисних копалин у господарській діяльності.
РН-5	Проводити порівняльно-правовий аналіз нормативних актів гірничого законодавства із іншими нормативними актами екологічного права як національного, так і законодавства ЄС.
РН-6	Демонструвати знання умов, порядку та особливостей проведення та участі у конкурсі на укладення угоди про розподіл продукції.
РН-7	Демонструвати розуміння змісту правового статусу учасників угоди про розподіл продукції, особливостей участі Держави в цьому процесі
РН-8	Аналізувати змістовне наповнення етапів і стадій конкурсної процедури надання надр у користування, визначати процедурні рішення, що ухвалюються на кожній стадії укладання рішень про надання надр для видобутку корисних копалин.
РН-9	Знати і вміти застосовувати основні вимоги екологічної безпеки при здійсненні використання надр та видобутку корисних копалин під час господарської діяльності.
РН-10	Демонструвати знання процедури класифікації запасів та проявів корисних копалин, їх державного обліку, державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин.
РН-11	Розкривати особливості правового регулювання проектування й будівництва об'єктів розробки родовищ корисних копалин, консервації і ліквідації гірничих підприємств.
РН-12	Формувати власне бачення змісту гірничої контрольно-наглядової процедури.
РН-13	Демонструвати знання та розуміння механізму подолання правових колізій в правозастосовній практиці, зокрема у сфері використання надр та видобутку корисних копалин.
РН-14	Здатність ідентифікувати та класифікувати екологічні правопорушення у сфері охорони та використання надр та визначати вид юридичної відповідальності за їх вчинення.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному середовищі.

ЗК1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.

ЗК1.4. Здатність здійснювати медіацію в професійній діяльності.

ЗК1.6. Здатність до безпосередньої самоосвіти та самовдосконалення.

Спеціальних компетентностей:

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем у сфері гірничого, екологічного права та міждисциплінарних галузях, а також у разі виникнення ситуацій правової невизначеності.

СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного екологічного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію

СК 8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду при вирішенні правових спорів.

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності

СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

СК 1.3. Здатність розрізняти принципи інститутів публічного і приватного права в юридичній діяльності.

СК 1.5. Здатність вирішувати колізійні проблеми правового регулювання суспільних відносин.

СК 1.6. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

Програмних результатів навчання:

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН1.3. Аналізувати механізми публічно-правового і приватно-правового регулювання в юридичній практиці.

ПРН 1.5. Демонструвати знання та розуміння механізму подолання правових колізій в правозастосовній практиці.

ПРН1.6. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні положення правового регулювання спеціального використання природних ресурсів.

Загальні засади правового регулювання використання природних ресурсів у господарській діяльності. Гірниче право в системі екологічного права. Надра як юридичне поняття та ресурси надр як об'єкт користування надрами. Родовища корисних копалин. Проблеми правового регулювання права власності на надра. Геологічна інформація та право власності неї. Нафтогазовидобувне виробництво - спеціальний вид природокористування. Адаптація національного законодавства у сфері нафтогазодобування до енергетичного законодавства Європейського Союзу. Гірниче й нафтогазове законодавство. Законодавство України про видобування корисних копалин на підставі угод про розподіл продукції.

Основи дозвільного та договірної регулювання використання надр та видобутку корисних копалин у господарській діяльності. Поняття користування надрами та їх види. Аукціони з продажу спеціальних дозволів на користування надрами. Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами. Строки користування надрами та порядок їх переоформлення. Внесення змін до дозволу користування надрами, зупинення та припинення його дії. Проектування розробки родовищ, Оформлення гірничого відводу. Надання земельної ділянки для користування надрами. Проектування й будівництво об'єктів розробки родовищ. Особливості користування природними ресурсами континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони.

Модуль 2. Правове регулювання нафтогазовидобувного виробництва на підставі угод про розподіл продукції.

Особливості укладання та виконання угод про розподіл продукції: еколого-правові аспекти. Поняття угоди про розподіл продукції. Учасники угоди про розподіл продукції. Умови за яких ділянки надр можуть надані в користування за угодами про розподіл продукції. Конкурс на укладення угоди про розподіл продукції, істотні умови угоди про розподіл продукції, порядок укладення та реєстрація. Виконання угод про розподіл продукції. Порядок розподілу виробленої продукції. Право власності на вироблену продукцію. Інформація, отримана в результаті виконання угоди про розподіл продукції . Передача прав та обов'язків, визначених угодою про розподіл продукції.

Економіко-правовий механізм використання надр та видобутку корисних копалин у господарській діяльності. Поняття та принципи економіко-правового механізму природокористування та охорони довкілля. Основні напрями та складові економічного механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища. Система лімітів використання корисних копалин та лімітів скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище. Відшкодування збитків, завданих

порушенням законодавства про охорону надр. Система платежів при користування надрами. Плата за користування надрами для видобування корисних копалин. Збір за участь в аукціоні з продажу спеціальних дозволів на користування надрами. Податки, збори та інші обов'язкові платежі, що сплачуються щд час виконання угоди про розподш продукції. Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин.

Особливості правового регулювання використання надр та видобутку корисних копалин у господарській діяльності іноземними інвесторами. Поняття та правовий статус інвестора, особливості щодо іноземних осіб. Правові гарантії інвесторам у разі змін в законодавстві. Відносини, що виникають у процесі виконання пошукових робіт, розвідки та видобування корисних копалин, розподілу виробленої продукції, її транспортування, обробки, зберігання, переробки, використання, реалізації чи розпорядження нею іншим чином, а також будівництва та експлуатації пов'язаних з цим промислових об'єктів, трубопроводів та інших об'єктів. Порядок, принципи, правила ведення бухгалтерського обліку за угодою про розподіл продукції, у тому числі валюта ведення бухгалтерського обліку, а також перелік, зміст, форма, порядок складання та подання фінансових звітів за угодою про розподіл продукції. Умови та порядок реєстрації іноземним інвестором представництва на території України. Мовні правила угоди про розподіл продукції з іноземним інвестором.

Модуль 3. Правові питання впливу на довкілля у процесі використання надр.

Правові питання забезпечення екологічної безпеки територій і населення у сфері видобування корисних копалин. Законодавчі засади регулювання правовідносин у галузі забезпечення вимог екологічної безпеки. Юридична природа екологічної безпеки: її поняття, види, суб'єктно-об'єктний склад. Правове забезпечення ризику у галузі екологічних правовідносин. Поняття й характеристика правових заходів щодо забезпечення екологічної безпеки. Поняття НЕС, їх класифікація. Визначення

зон НЕС, їх юридична природа. Юридичні підстави, порядок оголошення окремої місцевості зоною НЕС та її правовий режим. Правове забезпечення запобігання й ліквідація НЕС. Правові засади захисту населення й територій у разі загрози й виникнення НЕС.

Оцінка впливу на довкілля запланованої діяльності щодо видобування корисних копалин. Категорія видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля. Правові та організаційні засади оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Підготовка суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля. Процедура та правові наслідки громадського обговорення планованої діяльності щодо видобутку корисних копалин.

Правове регулювання поводження з відходами у сфері гірничо-видобувної діяльності. Відходи як об'єкт правового регулювання. Правова класифікація відходів гірничовидобувної діяльності. Правовий режим поводження з відходами. Особливості правового регулювання поводження з: радіоактивними відходами та іншими небезпечними відходами. Правовий режим породних відвалів, хвостосховищ та шламонакопичувачів.

Модуль 4. Правове регулювання охорони надр.

Правове регулювання раціонального використання й охорона надр. Правові відносини в сфері охорони надр при видобутку нафти та газу в Україні. Класифікація запасів корисних копалин та їх державний облік. Державна експертиза та оцінка запасів та проявів корисних копалин. Охорона запасів надр під час геологічного вивчення та експлуатації родовищ корисних копалин. Консервація і ліквідація гірничих підприємств.

Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері охорони та використання надр. Вирішення спорів. Поняття та загальна характеристика юридичної відповідальності в екологічному праві. Функції юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства: каральна, стимулююча, компенсаційна. Визначення та основні ознаки екологічного правопорушення. Склад та класифікація екологічних правопорушень. Види юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері охорони та використання надр . Особливості цивільно-правової відповідальності за шкоду заподіяну довкіллю. Особливості розгляду екологічних спорів.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Загальні положення правового регулювання спеціального використання природних ресурсів.				
		Тема 1. Загальні засади правового регулювання використання природних ресурсів у господарській діяльності.	12	2	2	8
		Тема 2. Основи дозвільного та договірної регулювання використання надр та видобутку корисних копалин у господарській діяльності.	11	2	2	7
		<i>Разом</i>	23	4	4	15
		Модуль 2. Правове				

		регулювання Нафтогазовидобувного виробництва на підставі угод про розподіл продукції				
		Тема 1. Особливості укладання та виконання угод про розподіл продукції: еколого-правові аспекти.	16	2	2	12
		Тема 2. Економіко-правовий механізм використання надр та видобутку корисних копалин у господарській діяльності.	12	2	2	8
		Тема 3. Особливості правового регулювання використання надр та видобутку корисних копалин у господарській діяльності іноземними інвесторами.	9	2	2	5
		<i>Разом</i>	36	6	6	25
		Модуль 3. Правові питання впливу на довкілля				
		Тема 1. Правові питання забезпечення екологічної безпеки територій і населення у сфері видобування корисних копалин.	14	2	2	10
		Тема 2. Оцінка впливу на довкілля запланованої діяльності щодо видобування корисних копалин.	14	2	2	10
		Тема 3. Правове регулювання поведінки з відходами у сфері гірничо-видобувної діяльності.	14	2	2	10
		<i>Разом</i>	32	6	6	30

		Модуль 4. Правове регулювання охорони надр.				
		Тема 1. Правове регулювання раціонального використання й охорона надр.	9	2	2	5
		Тема 2. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері охорони та використання надр. Вирішення спорів.	9	2	2	5
			18	4	4	1
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	20	20	80

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Загальні положення правового регулювання спеціального використання природних ресурсів.				
		Тема 1. Загальні засади правового регулювання використання природних ресурсів у господарській діяльності.	14	2	2	10
		Тема 2. Основи дозвільного та договірної регулювання використання надр та видобутку корисних копалин у господарській діяльності.	10			10
		<i>Разом</i>	34	2	2	20
		Модуль 2. Правове				

		регулювання Нафтогазовидобувного виробництва на підставі угод про розподіл продукції				
		Тема 1. Особливості укладання та виконання угод про розподіл продукції: еколого-правові аспекти.	10			10
		Тема 2. Економіко-правовий механізм використання надр та видобутку корисних копалин у господарській діяльності.	12	2	0	10
		Тема 3. Особливості правового регулювання використання надр та видобутку корисних копалин у господарській діяльності іноземними інвесторами.	10			10
		<i>Разом</i>	32	2	0	30
		Модуль 3. Правові питання впливу на довкілля				
		Тема 1. Правові питання забезпечення екологічної безпеки територій і населення у сфері видобування корисних копалин.	10			10
		Тема 2. Оцінка впливу на довкілля запланованої діяльності щодо видобування корисних копалин.	10			10
		Тема 3. Правове регулювання поведінки з відходами у сфері гірничо-видобувної діяльності.	10			10
		<i>Разом</i>	30		0	30

		Модуль 4. Правове регулювання охорони надр.				
		Тема 1. Правове регулювання раціонального використання й охорона надр.	14	2	2	10
		Тема 2. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері охорони та використання надр. Вирішення спорів.	10			10
			14	2	2	20
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	6	4	110

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Еколого-правове забезпечення видобування нафти, газу та інших корисних копалин» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу.
- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів, контрольних робіт тощо.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка

підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль								Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Модуль №4			
п/з	колоквіум	п/з	колоквіум	п/з	колоквіум	п/з	колоквіум		
с/з	іум	с/з	іум	с/з	м	с/з	віум		
макс	макс 10	макс 10	макс 10	макс 10	макс 10	макс 10	макс 10	макс 20	макс 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Мах 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Мін 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Мах 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна

		кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Диференційований залік	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою.

зараховано		3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
не зараховано	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
	55	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#>
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
3. Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності : Закон України від 19 травня 2011 р. № 3392-VI URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3392-17>
4. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07.07. 2011 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>

5. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
6. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
7. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р., № 2768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
9. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р., № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р., № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
12. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
13. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
14. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р., № 5403-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
15. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
16. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14.09.1999 р. № 1039 – XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039-14#Text>
17. Про нафту і газ : Закон України від 12 липня 2001 р. № 2665-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2665-14#Text>
18. Гірничий закон України від 6 жовтня 1999 р. № 1127-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1127-14#Text>
19. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 р. №

2059-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>

20. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>

21. Про відходи: Закон України від 05.03.1998 р. № 187/98-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text>

22. Про поводження з радіоактивними відходами: Закон України від 30.06.1995 р. № 255/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/255/95-%D0%B2%D1%80#Text>

23. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-ІІ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>

24. Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення: Постанова Каб. Міністрів України від 10.08.1992 № 459 (в ред. Постанови Каб. Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1173) :

25. URL :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/459-92-%D0%BF>

26. Про затвердження Положення про порядок надання гірничих відводів: Постанова Каб. Міністрів України від 27 січня 1995р. № 59: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/59-95-%D0%BF>

27. Про заходи щодо розв'язання еколого-гідрогеологічних проблем, які виникають унаслідок закриття гірничодобувних підприємств, шахт і розрізів : постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 1999 р. № 31. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/31-99-%D0%BF>

28. Про державну геологічну службу України : Закон України // від 4 листопада 1999 р. № 1216-XIV 2335. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1216-14#Text>

29. Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України : постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1174. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1174-2015-%D0%BF#Text>

30. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці : постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-%D0%BF#Text>

31. Деякі питання Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів: постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 614. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2020-%D0%BF#Text>

32. Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України : постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 р. № 275. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF>

33. Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF>

34. Про затвердження Положення про порядок здійснення державного гірничого нагляду»: постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 1995 р. № 134. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/134-95-%D0%BF>

35. Про затвердження Положення про Державну комісію України по запасах корисних копалин»: постанова Кабінету Міністрів України від 10 листопада 2000 р. № 1689. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-2000-%D0%BF?find=1&text=>

36. Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами: постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 615 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 лютого 2020 р. № 124). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615-2011-%D0%BF#Text>

37. Про затвердження Положення про дисципліну працівників гірничих підприємств : постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. № 294. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-2002-%D0%BF>

38. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підтримки розвитку вітчизняних галузей надрокористування № 4187 від 05.10.2020. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70117

39. Про забезпечення прозорості у видобувних галузях : Закон України від 18.09.2018 р. № 2545-VII.I URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2545-19#Text>

Література

Основна література

1. Екологічне право: підручник. Харків: Право, 2019. 552 с.
2. Природноресурсове право України : навч. Посіб. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2018. 566 с.
3. Екологічне право. Загальна частина (схеми і таблиці) : підручник. Харків: Право, 2015. 342 с.
4. Екологічне право. Особлива частина (схеми і таблиці): підручник. Харків: Право, 2015. 496 с.
5. Екологічне право в запитаннях та відповідях : навч. посіб. Харків: Право, 2017. 208 с.
6. Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія Харків: Право, 2014. 784 с.
7. Анісімова Г. В. Теоретичні засади розвитку екологічного законодавства України в контексті природно-правової доктрини: монографія. Харків: Право, 2019. 672 с.
8. Бредіхіна В. Л. Конституційні засади права громадян на безпечне навколишнє природне середовище. Х. : Вид. СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2008. 168 с.
10. Кірін Р.С. Легальне визначення поняття «охорона надр» *Юридична України*. 2018. № 7. С. 54 – 60.
11. Кірін Р.С. Правові засади забезпечення екологічної безпеки в гірничодобувній та переробній промисловості. Проблеми права екологічної безпеки : навч. посіб. Дніпро: НГУ, 2016. 621 с. С. 294 – 330.

Додаткова література

1. Євстігнєєв А. С. Екологічна безпека спеціального природокористування в Україні у контексті сталого розвитку: теоретико-правові аспекти : монографія. Київ: 2018. 494 с.
2. Механізми та правові норми участі громадськості в процесі прийняття рішень та доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля. Харків: ВПЦ «Контраст», 2011. 168 с.
3. Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики : монографія, 2016. 271 с.
4. Каракаш І.І. Право власності на природні об'єкти та їх ресурси в Україні: монографія. Одеса; Юридична література, 2017. 438 с.
5. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. Київ: Алерта, 2012. 216 с.
6. Краснова Ю.А. Право екологічної безпеки України: теоретичні аспекти: монографія. Київ: НУБіП України, 2017. 589 с.
7. Черкашина М. К. Юридичні гарантії права природокористування: моногр. Харків: ФІНН, 2010. 176 с.
8. Комарницький В. М. Організаційно-правові питання спеціального природокористування: Монографія. Луганськ : ЛДУВС, 2010. 192 с.
9. Комарницький В. М. Право спеціального природокористування: Монографія. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. 424 с.
10. Науково-практичний коментар Кодексу України про надра Київ : Юрінком Інтер, 2012. 326 с.

Інтернет-ресурси:

- Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>
- Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» - <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>
- Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України -
<http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду -
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України -
<https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України -
<https://minjust.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни «Екологічне право України» (бібліотека НУЮАУ)

URL: <http://library.nulau.edu.ua/>